

Les pereres fan la flor blanca

Col·lecció Raigs globulars

(19)

R

Aquest llibre va ser publicat amb el suport de la Fundació neerlandesa de les lletres.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Primera edició: setembre 2015

Títol original: *Perenbomen bloeien wit*

© 1999 and 2007 by Gerbrand Bakker
and Cossee Publishers, Amsterdam

© de la traducció del neerlandès, Maria Rosich

© d'aquesta edició, Raig Verd Editorial, 2015

© de la fotografia de Gerbrand Bakker, Ella Tilgenkamp

Disseny de la coberta: Noemí Giner

Il·lustració de la coberta: Llorenç Pons

Corrector: Maite Puig

Publicat per Raig Verd Editorial

Gran via de les Corts Catalanes 514, 1r 7a, Barcelona 08015

www.raigverdeditorial.cat

 @Raig_Verd

 RaigVerd

Impressió: Estugraf

Dipòsit legal: B - 17117-2015

ISBN: 978-84-943854-0-7

BIC: FA

Imprès a Espanya - *Printed in Spain*

La traducció d'aquest llibre es regeix pel contracte tipus proposat per ACE Traductores.

Raig Verd editorial forma part de l'Associació d'editorials independents

Un cop llegit el llibre, si no el vols conservar, el pots deixar a l'abast d'altres, passar-lo a un company de feina o un amic a qui pugui interessar. En el cas de voler llençar-lo (cosa impensable), fes-ho al contenidor blau de reciclatge de paper.

L'editorial expressa el dret del lector a la reproducció total o parcial d'aquesta obra per a ús personal.

Les pereres fan la flor blanca

Gerbrand Bakker

Traducció de Maria Rosich

Raig verd
editorial

Negre

Era un joc que teníem abans. Vam jugar-hi durant anys. Fins fa sis mesos, que ho vam fer per última vegada. Després ja va deixar de tenir sentit. Sempre començàvem fora, al costat del faig vell que hi ha al davant de la finestra de la sala. El faig era el punt de sortida. Posàvem una mà a l'escorça, i en Klaas acostumava a fer el compte enrere. En Klaas és el gran: deu minuts més gran que en Kees. En Gerson té tres anys menys que nosaltres i va venir sol, no té cap germà bessó. Té dos germans que són bessons, i aquests som nosaltres, en Klaas i en Kees.

Abans que en Klaas comencés el compte enrere, un de nosaltres deia la meta. La porta de la cuina, els salzes esmotxats, el galliner del veí. O de vegades, punts més allunyats: el filferro espinós entre els dos camps que teníem al costat de casa, el finestró del lavabo dels veïns. I molt de tant en tant fins i tot una meta de carn i ossos: el pare, el gos. L'inconvenient de les metes de carn i ossos és que es belluguen i, especialment amb el gos, això podia ser problemàtic. Guanyava qui el gos trobava que

xiulava més bé: no perquè arribés a la meta, sinó perquè la meta el trobava a ell.

En Gerson sempre s'empescava els llocs més difícils: objectius que ens obligaven a caminar molt, amb tombs i obstacles. Els troncs de l'altra banda de la rasa i el filferro espinós. Mates. Làpides. I no només làpides, sinó làpides concretes, de manera que al final havies d'acabar palpant-les amb els dits per mirar d'identificar-hi el nom que en Gerson hagués dit. En Gerson anava sovint al petit cementiri que hi havia en diagonal a l'altra banda de casa nostra, sobre un turonet. Era un cementiri antiquíssim al qual gairebé mai no s'afegien làpides noves. Se sabia totes les lloses de memòria, les coneixia a la perfecció. Nosaltres, no. Si designava una llosa com a meta, nosaltres havíem de llegir-ne el text amb els dits, i això no és gens fàcil.

—Tres, dos, u, ja —deia en Klaas, sempre molt a poc a poc. A tres ja tancàvem els ulls. A dos i a u intentàvem gravar-nos mentalment la casa i el seu entorn com una fotografia. Però per molt lent que comptés en Klaas, mai no teníem prou temps per a imprimir aquella foto. A les nostres fotografies mentals sempre hi havia taques grises i borroses. Aquelles taques eren els llocs que ens costava trobar a cegues. A «ja!» trèiem les mans del tronc de l'arbre. En els primers passos cautelosos topàvem contínuament els uns amb els altres; al capdavall, tots tres ens dirigíem al mateix objectiu. Però després dels primers passos, els nostres camins se separaven. Teníem fotografies diferents al cap, caminàvem en direccions diferents. Intentàvem avançar sense fer soroll; res no havia de desviar la nostra atenció ni delatar la nostra posició als altres.

Si no feia vent, regnava un gran silenci. Justament

perquè intentàvem sentir els passos dels altres, ens brunzien les orelles. Si sí que en feia, de vent, bufava com un huracà entre els arbres. De quin arbre venia cada soroll? Aquell brum sord era l'àlber solitari que hi havia al costat del cobert de les bicicletes. El remoreig breu i sec havia de venir de la filera de salzes esmotxats que resseguia la rasa del lateral de la casa. El murmuri suau, gairebé com una crepitació, venia del cedre del jardí del darrere. El vent ens orientava, havíem après a reconèixer els sorolls dels arbres.

Ningú no feia trampes, d'això n'estàvem segurs perquè aquest era el pacte. Si algun de nosaltres obria els ulls sense voler (cosa que pot passar encara que no vulguis), cridava «estic desqualificat», i la partida es decidia entre els altres dos. En Gerson era bo, molt bo, però també era qui cridava «estic desqualificat» més sovint.

—Vosaltres sou dos —deia de vegades—, jo ho he de fer tot sol.

Nosaltres li preguntàvem què volia dir.

—Jo què sé.

—Que et penses que mirem? —va preguntar en Klaas.

—No. Però us noteu. Per mi que fins i tot amb els ulls tancats sabeu on és l'altre.

—Quina bestiesa —va dir en Kees—. No sé on és en Klaas i no tinc ni idea d'on ets tu.

Aleshores en Gerson s'asseia amb posat ferreny i no deia res durant una estona. Ni nosaltres tampoc. Sabíem que sempre tornava a parlar, encara que de vegades tardava molt. En Gerson estava força gelós de nosaltres. Sovint se sentia sol, justament quan estàvem tots tres junts.

—No saps on és en Klaas, però no tens ni idea d'on sóc jo. No és el mateix.

—Jo volia dir el mateix —va dir en Kees.

—Ja, ja.

—Sí.

—Vull que ho fem una altra vegada des del començant —deia en Gerson, i tornàvem cap al faig. Algú deia la meta, en Klaas tornava a fer el compte enrere molt a poc a poc, i tornàvem a treure les mans del tronc.

Hi jugàvem sovint, abans. Hi havíem jugat tota la vida. En Gerson es moria de ganes de caminar prou bé per poder-hi participar. Quan teníem cinc anys i vam començar amb aquest joc, de vegades, abans de tancar els ulls, el vèiem a l'ampit de la finestra, plorant. Fregava el vidre embafat amb les mans enganxoses per poder veure-hi a través. Si no feia vent, fins i tot el sentíem cridar. Tenia tantes ganes d'estar amb nosaltres, amb els seus germans grans que tancaven els ulls i després arrencaven a caminar agitant els braços més o menys en la mateixa direcció.

Poc després que fes quatre anys el vam deixar participar-hi per primera vegada. Aquell cop, i després molts més, vam fer trampes: amb els ulls tancats no podíem veure si queia en alguna rasa. En aquella època caminava bé i també parlava bé. Però quan va posar la maneta al tronc del faig i va tancar els ulls, només va dir una sola paraula. No el vam entendre bé.

—Què dius, Gerson? —va preguntar en Klaas, que estava fent el compte enrere.

—Negre —va dir en Gerson. No va obrir els ulls ni mentre parlàvem. Els havia tancat tan fort que les galtes

gairebé li tocaven les celles i podíem veure-li clarament les dentetes arrodonides—. Negre —va repetir. S’havia inventat el nom del joc.

No milloràvem. Ni nosaltres ni en Gerson. Tant hi feia quants cops hi juguéssim, o que ens marquéssim el mateix objectiu unes quantes vegades seguides. Sempre era difícil. Al cap de deu intents, encara et costava trobar la cisterna d’aigua de pluja. Cada vegada era diferent. Pensem que és pels sorolls. Sempre són diferents. Vent fort, brisa, un cotxe que passa, ocells (sobretot els bernats pescaires, que criden d’aquella manera als arbres alts que hi ha al voltant del cementiri), cavalls que es posen a trotar a l’altra banda de la rasa quan et veuen. O potser és pel temps. Sol, plugim, aiguats, neu, calamarsa. Era cada dia diferent. Cada vegada que jugàvem a Negre, era com si comencéssim de zero. Com si el temps que passàvem amb els ulls oberts ens contaminés el joc.

Viatges

El pare tenia un cotxe petit i molt vell. Fa temps teníem dos cotxes, aquell de vell tan petit, i un de gros i lluent. Un dia la mare se'n va anar amb el cotxe gros i lluent, i mai més no els vam tornar a veure.

—És a l'estranger —va dir el pare, que es diu Gerard—. Amb un altre home. Un home estranger.

Nosaltres érem prou grans per mantenir la boca tancada, però en Gerson, que encara no ho era, va preguntar:

—Per què?

Ens arribaven postals seves cinc vegades l'any: pels nostres aniversaris i per cap d'any. En aquelles postals no hi deia gaire res. «Per molts anys o bon any nou, espero que en gaudiu cada minut!» Mai no li enviàvem cap resposta, perquè no sabíem on enviar-la.

—Per què no ho sabem? —preguntava en Gerson. En Gerard responia que mai no ens havia enviat la seva adreça nova. A la primera postal, i a totes les posteriors, hi havia un segell italià. L'estranger era Itàlia i l'home estranger era italià. En Gerard s'havia passat un munt

de vespres examinant el segell amb lupa, però no va poder llegir-hi el que hi deia.

Més endavant ho havia intentat un parell de vegades més, i al final ho havia deixat córrer.

—Ho fa expressament —va dir—. Sempre és il·legible.

Mentre en Gerard estudiava els segells fins a fer-se mal als ulls, nosaltres tres ens inclinàvem sobre el mapa d'Itàlia de l'atles. En Kees assenyalava ciutats i pobles i, si no eren massa difícils, en Gerson en llegia tots els noms en veu alta.

—És aquí, on ha anat? —preguntava, després, de Milà.

—Que viu a Roma? —preguntava, després, de Roma.

—I aquí? —després, de Nàpols.

El dit índex d'en Kees anava baixant cada cop més cap al sud i en Klaas no deixava de repetir «no ho sabem, Gerson».

—Però en algun lloc ha de ser, no? Doncs on? Per què no ho escriu mai? És bonic, Itàlia? Com parlen, allà? És a casa d'algú, la mama? I quan tornarà?

L'única manera de tallar les preguntes era tancar l'atles de cop.

El nostre gos es diu Daan. És un terrier de Jack Russell de pèl aspre. El va comprar en Gerard.

—Estarà bé tenir un gosset eixerit al jardí i pel camp —va dir—. Potser caçarà talps.

No va anar així: a en Daan no li agradaven els talps i encara menys les rates o els ratolins, que li feien por. També tenia por de les rases i de la carretera, però això ens convenia, així sabíem que ni s'ofegaria ni l'atropellarien. A en Daan li agradaven la mare i en Gerson. Encara

que l'havia triat i comprat en Gerard, ell a en Daan no li agradava gaire, i a nosaltres només ens feia servir perquè li llancéssim bastons i pilotes de tennis pel jardí del darrere. És estrany com els gossos agafen afecte a determinades persones per motius inexplicables. Normalment és a una sola persona, però en Daan va agafar afecte a la mare i a en Gerson.

Es va passar mesos plorant en silenci davant de la porta del darrere, sobretot als vespres. En Gerard i nosaltres no hi podíem fer res, només es deixava consolar per en Gerson, que s'asseia a terra, amb l'esquena contra la rentadora, i es posava a parlar amb ell. Històries senceres que anaven de tot i de res. Tant hi feia el que deia, el que importava era el so de la seva veu. No acariciava en Daan ni li deia paraules amables, sinó que parlava amb ell fins que en Daan li saltava al pit i començava a llepar-li la cara i a remenar la cueta com un boig, cosa que era una imatge ridícula, perquè els terriers de Jack Russell gairebé no tenen cua. Un dia, en Gerson no va anar cap al rebost quan vam sentir des de la sala que en Daan plorava suaument.

—Gerson —va dir en Gerard—, vés a veure en Daan.

Però en Gerson no va fer res. Es va quedar assegut on era i anava mirant de tant en tant la porta oberta de la cuina. Els gemecs d'en Daan van pujar de volum.

—Gerson, fes alguna cosa amb aquest gos —va dir en Gerard, que s'estava posant nerviós i no podia parar atenció a la televisió.

—No —va dir en Gerson—. És ell qui hi ha de fer alguna cosa.

Una estona més tard, en Daan va entrar a la sala. Va perdre l'equilibri sobre el parquet, va relliscar per la sala,

va establitzar-se a la catifa, va fer un salt de dos metres, pel cap baix, i va aterrar a la falda d'en Gerson. Va fer un parell de voltes amb les potetes curtes, va bordar fort una vegada i després es va ajeure tranquil.

—Molt bé —va dir en Gerson—. Ja ha acabat de queixar-se. Se li ha oblidat. Ara sap que la mama no tornarà mai.

En Gerard va fer una expressió molt estranya quan en Gerson va dir això.

—Quatre homes en una carraca.

En Gerard ho deia cada vegada que anàvem tots quatre en cotxe a algun lloc. Ens feia pensar en llibres d'aventures, emocionants i antics. En Gerard en tenia un munt a la seva habitació. Els hi havia regalat el seu pare, el nostre avi. Ens els deixava llegir, però quan n'acabàvem un, l'havíem de tornar de seguida a la seva habitació. De prestar-los a amics, no se'n podia ni sentir a parlar.

—Són un llegat —deia en Gerard—, i s'han de tractar amb cura.

Sospitàvem que de tant en tant ell també se'ls llegia, sobretot després que la mare marxés.

El cotxe era vell i petit, però estava ben conservat. Era blau cel o verd clar, segons a qui ho preguntéssis; ja ho diuen, que tots els homes són daltònics. En Gerard i en Kees deien que era blau, en Klaas i en Gerson, que verd. Com que no aconseguíem posar-nos d'acord, havíem arribat a un compromís. Un compromís que anys enre havia verbalitzat en Gerson. Un dia, quan ja parlava força bé (era poc després que el deixéssim jugar amb nosaltres per primera vegada), en Gerard i ell caminaven pel terreny i el jardí de la casa.

—De quin color són aquelles fulles? —preguntava en Gerard.

—Verd —va dir en Gerson sense rumiar.

—I la cisterna?

—De color negre.

—No.

—Marró?

—Millor.

—Negre és quan anem al faig —va dir en Gerson.

—Exacte —va dir en Gerard—. I el cel, aquí al damunt?

—Blau —en Gerson va girar el cap—. I una mica blanc —hi va afegir.

Quan van ser al davant del cotxe, va aparèixer una aruga profunda sobre el nas d'en Gerson.

—Digues —va insistir en Gerard. En Gerson va rumiar-s'ho un moment, i va dir:

—Moc.

—Moc?

El cotxe era de color de moc i així es va quedar.

Moltes vegades érem dos homes en una carraca, o tres homes en una carraca. En Gerson i nosaltres teníem bicicletes. Si en Gerard anava a comprar, per exemple menjar, o plantes al centre de jardineria, mai no l'acompanyàvem tots tres, perquè la compra o les plantes no haurien cabut al cotxe, de tan petit que era.

En Gerard el reparava ell mateix i el rentava regularment, i després l'encerava. Bé, quan tenia el dia lliure. En Gerard treballa en una empresa d'aquestes que tenen tres noms anglesos. Com que tot és anglès, tant la seva

feina com el seu cap, no sabem a què es dedica exactament. Sí que sabem que treballa molt, de vegades fins i tot a les nits o el cap de setmana. Potser és per això que la mare se'n va anar amb un altre home, perquè en Gerard era fora tan sovint.

Nosaltres de tant en tant l'ajudàvem a rentar el cotxe, però sempre ho fèiem malament, o no prou bé.

—Les llantes també s'han de fer, eh —sospirava en Gerard—. I les matrícules.

El dia de rentar el cotxe, que solia ser un dissabte, era un dia entranyable. Érem fora tots quatre, en Daan corria donant voltes i amunt i avall, però sense passar mai de la carretera o de les rases que envoltaven la casa. Jugàvem a Negre, que era especialment difícil, perquè en Gerard i el cotxe ens obstaculitzaven el pas, i a la tarda menjàvem creps que fèiem per torns.

A l'hivern, si trobàvem que feia massa fred per sortir, ens assèiem tots tres a la sala a llegir i miràvem pel finestral cap a fora, on grans núvols de vapor gairebé feien desaparèixer en Gerard de la vista. Sempre cantava quan rentava el cotxe. No deixava de cantar ni quan es donava cops als braços per fer-se passar el fred, cosa que sonava molt estranya. No sabem si és possible, però si ho és, en Gerson s'estimava el seu cotxe de color de moc. Volia que nosaltres també ens l'estiméssim, per això sempre tenia algun comentari a fer quan feinejàvem pel cotxe amb la mànega i l'aspiradora. Però nosaltres, i en Gerson també, ens estimàvem més la mare. La mare, que un dia se n'havia anat amb el cotxe gros i lluent, i mai més no havia tornat.

Per molta feina que tingués, a l'estiu en Gerard sempre s'agafava dues o tres setmanes lliures. Quan fèiem viatges, anàvem tots quatre al cotxe. Bosses de roba entre les cames, sacs de dormir que limitaven la visió pel vidre del darrere. El petit maletger anava ple fins dalt de material d'acampada. La portella quedava mig oberta i la lligàvem amb una corda al ganxo del remolc. Sort que en Daan és un gosset petit i sempre hi cabia. Carregar el cotxe era una activitat que s'havia de fer seguint un pla determinat, pas a pas, bossa a bossa. Quan ens hi ficàvem nosaltres, quedàvem falcats per totes bandes i no podíem anar enlloc, excepte endavant. Cap a l'autopista. En Gerard sempre anava pel carril de la dreta. No perquè li agradés, sinó perquè no tenia opció. No podia avançar a ningú, ni tan sols els camions que només poden anar a vuitanta però sempre van més ràpids. A més, quan ens avançava un camió gros el cotxe feia unes batzegades tan fortes que era perillosíssim. A nosaltres no ens sabia greu, anar pel carril de la dreta. Així almenys veies alguna cosa de l'entorn. A en Gerson també li estava bé. Patia una mica al cotxe, sobretot a l'autopista, on els vehicles que ens avançaven a tota velocitat el marejaven. Si alguna vegada en Gerard anava per l'esquerra perquè no tenia opció, en Gerson es posava a suar en veure els cotxes que se'ns acostaven a tota velocitat.

—Però on va tanta gent? —preguntava, sense adreçar-se a ningú en especial, cada vegada que fèiem un viatge llarg—. No podrien quedar-se a casa?

A l'únic a qui li sabia greu que no poguéssim anar més ràpid era a en Gerard mateix. A mesura que el viatge avançava, s'inclinava cada cop més sobre el volant. De vegades començava a fer botets sense adonar-se'n, com

si volgués impulsar el cotxe endavant amb la seva pròpia massa corporal.

—Gerard —deia en Gerson en aquells moments.

—Eh?

—Estàs botant.

—Sí, m'estava quedant encarcerat d'estar assegut tanta estona.

—Ja, ja.

Després tot anava bé una estoneta.

Potser sembla que hauríem d'anar de vacances a Itàlia cada estiu; al capdavant, no se sap mai qui t'hi podries trobar. Però no, sempre havíem anat a França i vam continuar anant a França. Un estiu, a la costa atlàntica; el següent, senderisme pels Pirineus. Fa dos estius vam anar a la Provença, al sud de França. A Avinyó, en Gerson i nosaltres ens havíem banyat a la piscina i després de sopar sèiem a la taula del càmping amb els ulls enroigits. En Gerard va agafar el mapa per comentar els plans per a l'endemà.

—Quina escala té aquest mapa? —va preguntar en Gerson.

—U a cinc-cents mil —va dir en Gerard.

—Què vol dir, això? —va preguntar en Gerson.

—Un centímetre són cinc quilòmetres.

Vam veure que calculava.

—Italià és a només cent cinquanta quilòmetres d'aquí.

—I què? —va preguntar en Gerard.

—Si demà ens fem al cotxe a les nou del matí, a les onze serem a Itàlia.

—Què se'ns hi ha perdut, a Itàlia? Hem vingut de vacances a França.

—És només que ho vull veure alguna vegada, venim a França cada estiu.

En Gerson ens va mirar.

—Sí—va dir en Klaas—. Nosaltres també volem anar a Itàlia.

En Gerard va sospirar profundament.

—Penseu realment que si travessem la frontera trobarem la mare allà esperant-nos?

—Tant ens fa—va dir en Klaas—. Itàlia ens sembla un país bonic.

—Itàlia és un país molt lleig—va dir en Gerard—. Hi fa molta calor, els italians són molt pesats i xisclaners, i res no els agrada tant com atropellar-te amb les seves ridícules motocicletes, hi has de cagar a la gatzoneta, t'agafen intoxicacions alimentàries, o en tot cas diarrea greu, només parlen italià i es neguen a parlar anglès o holandès, sempre hi ha incendis forestals (que normalment provoquen ells mateixos), els trens sempre van tard, tot i tothom va sempre tard, els cambrers de les terrasses són antipàtics, si no t'encadenes els diners al cos te'ls roben a la mínima, i si vols visitar un museu, sempre te'l trobes tancat perquè l'estan restaurant.

—Hi has estat mai, tu, de fet, a Itàlia?—va preguntar en Gerson.

—Me'n guardo prou. No estic boig.

—Doncs ja veig que no hi anirem—va dir en Kees.

—Llàstima—va dir en Klaas—. Ara que en teníem tantes ganes.

—Sí que hi anirem—va dir en Gerard—. Demà a les vuit del matí.

No vam travessar la frontera fins al cap de quatre hores, perquè molta gent anava a Itàlia.

—Què hi ha de fer, tota aquesta gent, a Itàlia? —va preguntar en Gerson, però ja no li vam contestar.

Al primer poble italià que vam trobar, en Gerard va aparcar el cotxe a la plaça principal. En Daan va saltar de seguida del cotxe calorós i va començar a fer tombs com un boig. Dos nois passaven amb motocicletes pel mig de la plaça. Nosaltres no havíem ni sortit del cotxe que en Daan ja s'hi havia tornat a ficar. En Gerard va treure la corretja de la guantera i va lligar el gos.

—M'asseuré en aquella terrassa —va dir—. Vosaltres feu el que vulgueu.

Va tancar el cotxe, va remugar alguna cosa més i es va dirigir a la terrassa. En Daan el va seguir dòcilment, encara que va mirar enrere un parell de cops per veure on s'havia ficat en Gerson.

Dues hores més tard, en Gerson i nosaltres vam tornar a la plaça. Durant aquella estona havíem mirat a l'interior de totes les cases del poble. Bé, a les que havíem pogut, perquè moltes tenien els porticons de les finestretes tancats. Era un poble molt petit, la plaça era el punt central al qual desembocaven uns quants carrers. Hi havia una sola botiga, una botiga de queviures, i un barber, i tots dos estaven tancats. No hi havia res a fer, no havíem trobat ningú i ens moríem de calor.

—Tres coca-coles? —va preguntar en Gerard.

—Sisplau —vam dir tots tres alhora.

En Daan va saltar a la falda d'en Gerson i en Gerard va demanar les tres coles, un *espresso* i un got d'aigua.

Ens vam quedar en silenci en aquella plaça d'un po-

ble italià. Ens vam beure les coles i vam mirar els plàtans enormes que feien ombra a la plaça. Del bar en sortien uns sons incomprensibles que pujaven i baixaven d'intensitat. Sonava molt fort, després encara més, i més endavant es va suavitzar una mica, però sense arribar a ser fluix.

—És veritat que xisclen —va dir en Klaas, deixant el seu got a la taula amb un cop.

—I hi fa moltíssima calor —va afegir en Kees.

—Gerson, per què no vas a investigar si s'ha de cagar a la gatsoneta —va dir en Gerard.

Ens vam pensar que era una broma, i potser ho era, però en Gerson va deixar en Daan a terra i va entrar obedientment al bar. Els sons que sortien per la porta van emmudir gairebé a l'instant, i al cap de poc es van tornar a inflar. Després que es fes silenci per segon cop al bar, va tornar en Gerson.

—Sí —va dir—. Segur que demà tindrè cruiximents.

—Anem-nos-en —va dir en Gerard.

Vam entrar al fornet de color moc. En Gerard va fer una mica de marxa enrere i va haver de frenar fort perquè dos nois passaven per darrere del nostre cotxe amb motocicletes. En Daan va bordar i nosaltres vam sospirar.

En el moment que vam travessar la frontera, el silenci al cotxe es va fer encara més profund. Era com si els nostres pensaments (que estaven centrats en una persona, és clar) expulsessin l'última resta de soroll del cotxe. A través del parabrises vam veure França estenent-se davant nostre. En Daan, amb les potes del davant a la safata del maleter, llepava el vidre del darrere. Va ser l'únic que va veure com Itàlia desapareixia de la vista.

